

Zaadbommen gooien

Een project van IVN Veldhoven Eindhoven Vessem

We gaan proberen om in onze omgeving wat meer biodiversiteit te maken door zaadbommen te gooien.

Doel: maak de omgeving van je huis of school een beetje rijker, door planten te zaaien, die er thuis horen, zodat er meer insecten komen en dus ook meer vogels en zoogdieren die deze insecten eten.

Doelgroep: 5 t/m 8 van de basisschool

Uitvoering:

- Voorbereiding in de klas
- Zoeken van een goede locatie
- **Vraag goedkeuring aan de gemeente:** voor Veldhoven is de contactpersoon Hans Reijnders (hans.reijnders@veldhoven.nl)
- Zaadbommen gooien
- Na enkele weken/ maanden/ jaar terug gaan naar de locatie om te kijken hoe de zaden uitgegroeid zijn. Eventueel kun je dan weer nieuw zaad verzamelen voor volgend jaar.

Wat moet je doen voordat je gaat gooien?

Kies een locatie en vraag goedkeuring aan de gemeente

- Geen particulier terrein
- Geen beschermd gebied
- Licht het terrein echt braak de komende jaren?
- Kies een plek waar de kans het grootst is dat de zaadjes ook ontkiemen.

Kies de planten zorgvuldig

- Geen invasieve soorten (groeien zo snel dat ze alle andere planten verdrukken)
- Geen planten die hier niet thuis horen: alleen inheemse plantensoorten
- Gebruik wilde zaden, liefst in de buurt verzameld

Wees je bewust van het dierenleven

- Gebruik planten die vlinders lokken
- Gebruik planten die wilde bijen / honingbijen helpen
- Gebruik planten die zaden voor vogels in de winter achterlaten.

Wat je zeker NIET moet doen:

- Gooi nooit bommen naar mensen of ramen
- Gooi nooit een bom zonder toestemming van de eigenaar van de plek (gemeente bijv.)
- Gooi geen zaadbommen op plekken waar ze geen kans maken: bijv. te weinig zonlicht, te nat, te droog.
- Zorg dat je anderen niet in gevaar brengt bij het werpen van zaadbommen!

Wat kies je als zaadmengsel?

Er zijn overal wilde zaadmengsels te koop: Boerenbond, Tuincentra.

Voor meer advies kun je ook terecht bij:

- Neutkens zaden
Adres: Lantie 1a 5512 NG Vessem
tel. 0497591794
Email: info@neutkens.nl
Website: www.neutkens.nl
- St Ambrosius Veldhoven Bijenhoudersvereniging
Adres: Berkt 37 Veldhoven
Email: Bijenberkt@gmail.com
- IVN Veldhoven Eindhoven Vessem
Etje Hendrikx: etjehendrikx@gmail.com

Recept voor zaadbommen:

- Een deel leem
- Twee delen tuinaarde
- Een theetlepel zaad
- Water (ca. 20 ml)
- Eierdoos

1. Doe de tuinaarde en de leem bij elkaar en meng alles goed.
2. Doe de zaden erbij.
3. Roer alles nog eens goed door elkaar.
4. Voeg nu voorzichtig wat water toe en blijf roeren totdat je een mooie plakkerig deeg krijgt.
5. Deel het geheel in 6 gelijke delen en rol er balletjes van ter grootte van een pingpongbal.
6. Leg ze in de eierdoos.

En wat nu? Als je de zaadbommen hebt gemaakt, kun je het volgende doen:

1. Ze meteen uitgooien. Je moet er dan zeker van zijn dat het het juiste moment is: seizoen! Laat ze in elk geval enkele uren drogen, zodat ze hun vorm even houden
2. Laat ze 48 uur drogen op de vensterbank of balkon in de zon of op de radiator. De zaden blijven in kiemrust tot ze door water of regen geactiveerd worden. Je kunt je zo minstens 2 jaar bewaren

Achtergrondinformatie voor de leerkracht en hulpouder:

Wat is een zaadbom?

Een zaadbom is een balletje bestaande uit klei/ leem en compost/ tuinaarde gemengd met wilde zaden of groentezaden. Het voordeel is dat de zaadbom zwaar is en niet makkelijk door de wind wordt meegevoerd, zoals anders vaak gebeurt met zaden. De wind legt ze op plaatsen neer, waar ze geen kans hebben om te ontkiemen. De zaadbom gooi je op een nauwkeurig uitgekozen plaats en daar blijft die ook liggen.

Hoe werkt een zaadbom?

De compost/ tuinaarde en de klei/ leem vormen de drager voor de zaden. Ze beschermen de zaden tegen wegwaaien, tegen verdroging en tegen dierenvraat. Bovendien leveren ze een mooi vruchtbaar bedje voor de zaden als ze uitkomen. In de eerste weken zal de zaadbom langzaam uit elkaar vallen en met wat regen kunnen de zaden goed ontkiemen. Als het niet regent, gebeurt er niets met het zaadbommetje. De zaden liggen beschermd in de zaadbom, tot de groeiomstandigheden geschikt zijn en het met name voldoende nat is. Het is dus ook een beetje spannend wanneer er iets met jouw zaadbommen gaat gebeuren. De betrokkenheid bij dit natuurlijke proces, is een van de leermomenten bij het zaadbommen gooien. Je gaat onbewust regelmatig even kijken of er al iets is gebeurd.

Waar komt het vandaan?

Zaadbommen zijn eigenlijk een oude Japanse techniek genaamd Tsuchi Dango (= bolletje van aarde). De vader van de zaadbom is de Japanner Masanobu Fukuoka. Hij perfectioneerde in 1936 het zaadbommenidee, ontwikkelde zo een eigen landbouwmethode en begon hiermee een revolutie, eenvoudig en natuurlijk. Fukuoka kweekte groenten alsof het wilde planten waren, omdat hij geloofde dat uiteindelijk de natuur bepaalt waar welk zaad tot wasdom kan komen. Hij wierp zaadbommen in bermen, op rivieroeveren en braakliggende stukken land. Naast zaden van groenten deed hij ook zaden van witte klaver in de zaadbom. Dat is een plantje dat de grond verrijkt, een **groenbemester**. De intensieve hedendaagse landbouw put de bodem helemaal uit. Door de samenstelling van de zaadbom, kun je de plaats waar de zaadbom valt geschikter maken, zodat de zaden ook een kans hebben.

Grote projecten:

Er zijn ook grote projecten geweest, die gebruik maakten van zaadbommen: in 1998 wierpen duizenden Grieken zaadbommen op meer dan 10.000 ha land dat beschadigd was door te intensief menselijk gebruik. Het zaadmengsel was gedoneerd door het ministerie van Landbouw. Fukuoka riep mensen op om zaden te verzamelen en hij richtte een beweging op om woestijnen weer 'groen' te maken. Op veel plaatsen in de wereld - India, Griekenland en Amerika - werd hier gehoor aan gegeven.

Het nut van zaadbommen:

Zaadbommen brengen leven op plaatsen waar eerder niet veel plantenvariatie was. Bijvoorbeeld onze wegbermen, braakliggende stukjes grond, nieuwe struikaanplant waar je een kruidenonderlaag kunt zaaien. Deze nieuwe planten leveren nectar voor insecten en voedsel voor allerlei dieren. De toename aan insecten komt weer ten goede aan vogels en kleine insectenetende zoogdieren. Zo bouwt zich een nieuw ecosysteem op met een grotere biodiversiteit dan er voorheen was. Daarnaast brengen sommige planten mooie bloemen voort, waar ook wij mensen van kunnen genieten. Zo kun je ook in de stad rommelige achterafplaatsen opvrolijken.

Verantwoord zaadbommen gooien:

Natuurlijk is het in onze samenleving 'not done' om zaadbommen over de schutting van je burens te gooien. Daarom wil het IVN dit scholenproject uitvoeren samen met de gemeente Veldhoven. De gemeente is al enige jaren bezig met het aanpassen van het maaibeeld van bermen langs wegen en in parken. Ook worden er andere grasmengsels gebruikt dan vroeger. Met name de acties rond de honingbij en de wilde bijen hebben hieraan een positieve bijdrage geleverd. Mensen raken dus al een beetje gewend aan wilde bermen en parken.